

DOMOLJUB

Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Izhaja vsako sredo. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljubac. — Telefon 25-49. Inserate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljubac. — Telefon 29-92.

Zadružniki so zborovali

Dne 26. oktobra 1935 se je vršil v Osjeku občni zbor Glavne zadružne zveze kraljevine Jugoslavije. Na kongres je prišlo iz raznih krajev države nad 1000 udeležencev. Za predsednika je bil zopet izvoljen notranji minister dr. Anton Korošec, ki je imel naslednji govor:

»Bratje zadružniki! Današnji kongres prireja Glavna zadružna zveza kraljevine Jugoslavije. Glavna zadružna zveza je zveza 19 zadružnih zvez, ki so v glavnih obrisih vse zgrajene po zadružnih načelih, ki pa so deljene bodisi krajevno, bodisi poslovno ali pa z ozirom na stališča na vse javno in zasebno življenje. 19 zvez, zadružniki, je lepo število in reči moram, da je to zelo pestra družba. Dasi pa je ta družba zelo pestra, moram ugotoviti, da se naših 19 zvez med seboj dobro razume, kakor tudi to, da je ta zgradba čvrsta, zanesljiva in skupna radi tega, ker imamo mi zadružniki pred seboj tri velike ideale: svobodo, pravico in veliko medsebojno ljubezen. Svoboda, pravica, ljubezen, to so tri veličastne stvari in sile v življenju vsakega ljudskega organizma. Kjer teh ni, tam ni pravega napredka, tam je razkroj, razpadanje in smrt. Veste, da so svoboda, pravica in ljubezen znana življenjska načela in da se ta načela mnogokrat zlorablajo. Mi zadružniki imamo srečo, da teh treh načel že po stari navadi ne zlorablamo, temveč jih vedno uveljavljamo v pravičnem smislu. Če je svoboda brez meja, potem postane ta svoboda razvratna, nastane iz nje divjaštvo in drznost, to pa ni več svoboda, temveč diktatura, največja in najgrša človeška strast. Svoboda je blagodejna in vpliva dobro samo tedaj, če je v mejah pravice in zakonov in le če je urejena, prinaša blagostanje. Samo pravica, čista pravica, vsebuje v sebi krepost in strogost, če se pa pomeša z ljubeznijo, tedaj ima mil izraz. Ljubezen brez vsake meje, brez pameti in brez zmernosti, taka ljubezen je slepa in rodi več slabega in grdega, kakor pa dobrega. Mi zadružniki smo spravili te tri ideale v prave in v zadružništvo je mnogo dobrega in lepega ter je ravno radi tega mogoč tudi napredek. Mi te ideale, o katerih sem govoril, širimo na občnih zborih, kakršnega smo imeli včeraj, jih širimo na kongresih, kakršen se vrši danes tukaj. Zelo me veseli, da vas vidim zbrane v tako lepem številu in da je vsa dvorana polna zadružnikov in prijateljev zadružništva. Zaradi tega dovolite, da vas pristrčno pozdravim v imenu Glavne zadružne zveze.»

Ko so pozdravili zbor razni zastopniki, se je vršilo več strokovnih predavanj, nakar je bila sprejeta sledeča resolucija:

Zadružniki zadružnih zvez, zbrani na kongresu svoje Glavne zadružne zveze v kraljevini Jugoslaviji, ki predstavlja 7000 zadrug in 900.000 zadrugno organiziranih domačij, v skrbeh za sedanjí težki gospodarski položaj

podeželja in po vsetranskem pretresu izredno težkega položaja našega kreditnega zadružništva, ugotavlja sledeče:

1. Naše gospodarstvo trpi že štiri leta zaradi velikega pomanjkanja gotovine, v prvi vrsti zaradi majhnega obtoka denarja, še bolj pa zaradi močne tezavracije. Zaradi tega so tisti, ki imajo po svojem položaju gotovino, v stanju, da se izkoriščajoč vsako priliko, vsiljujejo za monopolizirane ravnatelje gospodarstva. Kreditno zadružništvo, ki je pozvano, da posreduje v korist malega človeka, ne more uspešno vršiti te svoje misije, ker se mu od poklicane strani ne dajejo na razpolago zadostna sredstva, da ne more malih in srednje-močnih domačij oskrbovati s potrebnim kapitalom. Zahtevamo, da država izda zaščitne ukrepe za doseglo likvidnostni kreditnih zadrug, posebno pa še, da podpre zadružništvo z ustanovitvijo zadružne banke, ki naj se ji zajamči možnost, da se bo oskrbela z zadostnimi sredstvi. Če bi ta osrednja zadružna ustanova usposobila zadružništvo za kreditiranje in ureditev domačij, bi se napredek našega kmetijskega gospodarstva in tudi gnotno stanje najširših slojev našega naroda znatno zboljšalo.

2. V interesu jugoslovanskega zadružništva, v narodnem in državnem interesu zahtevamo, da se čimprej izdajo ukrepi za sanacijo težkega stanja našega zadružništva, da se popravijo težke razmere našega poljedelstva. Predvsem je treba sanirati Osrednjo zvezo hrvatskih kmetijskih zadrug v Zagrebu. Naproša se kr. vlada, da vprašanje te sanacije čimprej ugodno reši.

Beseda o zasebnih šolah

Veliko se današnji čas govori in piše o tako zvanih zasebnih šolah. To so v prvi vrsti šole po raznih samostanih. In proti tem se največ ruje in kuje, kako bi jih bilo moči spraviti iz sveta. V drugi vrsti prihajajo šole zasebne še šole, kakršen je bil nekdanj v Ljubljani znani Mahrov trgovski zavod.

imel svoje pomisleke zoper zasebne šole in kakor je spoznati iz njegovih besedi, mu niso bile posebno pri srcu.

Ali so pa zasebne šole res tako strašilo, da bi se jih morala država bati? Da bi radi njih

Ali niso tudi zasebne šole pod državnim nadzorstvom? In če so, potem je strah pred njimi več ko neupravičen. Nasproti recimo, zasebne šole so naravnost potrebne. In država bi jih morala naravnost zahtevati. Ne seveda povsod, ampak vsaj tam, kjer so, naj bi jim ne nasprotovala, in kjer jih mislijo ustanoviti, naj bi se za to misel zavzela z vso iskrenostjo.

Zivimo v časih neprestanega medsebojnega

3. Potrebno je, da se čimprej dovrši izvedba agrarne reforme, da bo vsak agrarni interesent postal lastnik dokazanega mu zemljišča, na katerem bo lahko delal in ga umno obdeloval kot lastno zemljo.

4. Istotako je potrebno, da se odpiše 50 odstotkov od posojil, ki so jih prejeli poljedelci iz državnih sredstev, ter v celoti uporabijo za zgraditev hiš kolonistov. Kar tiče drugih 50 odstotkov, pa naj se koristno omogoči, da jih bodo plačevali v drž. papirjih po nominalni vrednosti.

5. Proračun poljedelskega ministrstva je tako majhen, da ministrstvo ni v stanju izvršiti vse ukrepe, ki bi jih moralo storiti v korist pravilnega napredka poljedelstva, v čemer je vsebovan tudi napredek zadružništva, ki je največji instrument za povzdigo podeželja in vseh panog poljedelske delavnosti. Zato apelirajo zadružniki na vse merodajne činitele, da temu vprašanju posvetijo potrebno pozornost in pristopijo k rešitvi tega perečega vprašanja.

6. Nujno potrebno je, da vodilne osebnosti našega zadružništva v interesu proizvoznikov in konzumentov vpostavijo čim tesnejše poslovne zveze med kmetijskimi in mestnimi zadrugami, da bi se tako izključil zaslužek posredovalcev, ki gre tudi v škodo producentov kakor tudi konzumentov.

7. Zaradi skorajšnje rešitve vprašanja glede sankcij, ki so bile sprejete v Ženevi, v Bizrom, na bodočo prepoved izvoza v Italijo, je treba dati našemu kmetijskemu gospodarstvu, ki je najbolj interesirano in tudi najbolj kompetentno, da poda svoje mnenje v tem oziru potom Glavne zadružne zveze kot vrhovne ustanove zadrugno organiziranega kmetijstva, možnost, da se o tem samo izjavi.

na tekmovanja. Sportna društva tekmujejo drugo z drugim. Take tekme so zdrave za razvoj in napredek društvenega življenja in delovanja. V nasprotniku društvo ne sme gledati svojega sovražnika, ki mu želi slabo, ne tekmovalca, ki ga hoče uničiti, pač pa svojega prijatelja, ki ga hoče na prijateljski način počevati in mu pokazati slabosti, iz katerih naj se dvigne in vrline, v katerih naj se skuša povzpeti še višje. Tako naj bi bilo tudi zdravno tekmovanje med javnimi in zasebnimi šolami. Ne boj na nož, ampak boj za napredek in izboljšanje. Pa naj javni zavodi med seboj tekmujejo, bo morebiti kdo pripomnil. Le naj! Ali to tekmovanje ne bo nikdar rodilo tistih sadov in tistega uspeha, kakor ga donša tekmovanje med javno in zasebno šolo. Tako govori izkušnja vseh časov.

Pa prav radi tega tekmovanja so mnogi zasebnim šolam nasprotni. Slabo znamenje!

Naravnost kruta je zahteva, naj bi se tisti, ki se šolejo na zasebnih šolah, ne smeli po-

RAZGLED PO SVETU

Italijansko-abesinska vojna

Če smemo verjeti časopisnim poročilom vseh barv, se na afriškem bojišču ni pripetilo v preteklem tednu nič izrednega. Italijani so od celotne Abesinije z okroglo 16 milijonov prebivalstva, zasedli doslej ozemlje, ki šteje komaj 100.000 duš. Tako Italijani kot Abesinci utrjujejo na vseh frontah svoje položaje in se pripravljajo na oborožen spopad. Da do večje bitke še ni prišlo, so pač krive tudi bolezni, ki razsajajo v armadah obeh nasprotnikov, pa tudi dež, ki dela velike ovire dovozu živil italijanski vojski zlasti v Somaliji. In končno se najbrže ne moremo, ako zatrdimo, da tako Italijani kakor Abesinci še vedno čakajo na uspehe ali neuspehe posredovanja fran-

coskega ministra Lavala, ki poizkuša z različnimi diplomatskimi skitaji zmanjšati angleški odpor prot italijanskemu zavojevalnim ciljem. Dočim so pisali italijanski časopisi že večkrat o velikih zmagah, ki so jih menda doslej dosegli pri bojih z Abesinci, je abesinski cesar te dni izjavil, da je abesinska vojska le iz strateških razlogov prepustila Italijanom vse kraje, ki so jih Italijani zasedli. Abesinska vojska ni dosedaj doživela na nobeni fronti poraza. Tako trdi abesinski državni poglavar, ki se je te dni iz Addis Abebe z letalom odpeljal na fronto, da pregleda svojo armado pred velikimi dogodki, ki se bližajo.

KATOLIŠKA CERKEV

s Drobni. Ob priliki 1050 letnice smrti sv. Metoda je izdala češka vlada jubilejne znamke sv. Cirila in Metoda. — Desetletnico obstoja je praznovala te dni v belgijskem Bruslju organizacija mladih delavcev. — V Allahabadu v Indiji je izšla prva številka novega katoliškega tednika »Družabni red«. Namen novemu listu je, da povzroči zanimanje med izobraženimi indijskimi krogi za katoliški socialni nauk. — Islandija je otok, po večini s protestantskim prebivalstvom. Vendar je dobila tam katoliška Cerkev dovoljenje, da sme v svrhu verske propagande uporabljati državno radio-postajo. — Kongres katoliške mladine se je vršil v Bejrutu v Siriji. Nad 1000 mladih borcev se je bavilo z različnimi vprašanji pravstvenosti, tiska, gledališča in kina ter z versko vzgojo otrok. — Moška italijanska katoliška mladina je priredila romanje v Lurd, ki se ga je udeležilo 1200 mladeničev in 200 bolnikov. — Katoličan je postal tajnik japonskega poslanstva v Berlinu. — Katoliški dnevnik za nezaposlene delavce je začel izhajati v ameriškem Njujorku.

AVSTRIJA

s To in ono iz Korotana. Deželni glavar je imenoval nov občinski odbor v Blatu. Župan je zopet gosp. Franc Dobrovnik. — Za župana v St. Jakobu ob Rožu je izvoljen Fr. Fraak za svetovalce pa posestniki Obilčnik

tegovati za javne, za državne službe. Zakaj pa ne, če so zanje sposobni? Vedno in povsod naj bi veljalo načelo: Bolje-kvalificirani imajo prednost. Ne protekclija, ne zlahta, ne znanje z vplivnimi osebami, a poslanci in podobno, ampak znanje, to naj bi dajalo prednost pred drugimi. Tudi tako tekmovanje bo vsemu javnemu življenju mnogo koristilo. Desetkrat bolje bi bilo za nas vse, ko bi imeli na vplivnih mestih sposobne ljudi, kakor pa razne zlahtnike, politične pripadnike in temu podobno blago. Če bo znanje odločevalo, potem bo vsaj vredno študirati, če pa odločujejo razni svetniki, strici, če odločuje denar, čemu bi pa potem človek študiral? Ali naj še vedno velja Prešernova bridka izkušnja, da le petica dá ime človeče? Kdo pa je bolj protl-

Franc, Servicelj Matevž in Strauss Jože. — Od kapi zadet je umrl znani kovač v Smitlavcah pri Lipi nad Vrbo Lovrenc Zeichen. — Na Zopračah je preminul po nrtvoudu zadet orožnik Jakob Wurzer. Svojčas je služboval v Istri. — Z motornega kolesa je padel in se do smrti pobil trgovec z južnim sadiem Janez Florijančič v Lipi nad Vrbo. — V Zmotičah pri Brnci je odšel po večno plačilo gospodar Franc Mertelj, po dom. Prangar. — Bankovci za 5 šilingov z datumom 1. julija 1927 in onih za 10 šilingov z datumom 3. januarja 1927 bodo vzeti iz prometa.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Dr. Beneševa beseda. Na sokolskem kongresu v Taboru se je dotaknil češki zunanji minister dr. Beneš tudi odnose med Cerkvijo in državo. Naglasil je, da zasluži katoliška Cerkev največjo svobodo in spoštovanje. V državi morajo vladati take razmere, da dobi cesar, kar je cesarjevega, Bog kar je božjega, država kar je državnega in Cerkev kar je njenege.

AMERIKA

s To in ono. Ko je nakupovala v neki trgovini v Clevelandu Josipina Černivec, je postala žrtev možganske kapi. Pokojna je bila rojena v Ljubljani. — V okrajni hiralnici v Oglesby, Ill., je preminul rojak Josip Koželj, star 63 let, doma iz Stahovice pri Kamniku.

državen kakor nesposobni ljudje na vodilnih in odločilnih mestih! In to so v prvih vrstah vsi protekcionisti. Kdo more reči, da to ni resnica?

Če je na svetu le še senca pravičnosti, potem bi višja oblast nikdar ne smela biti nenaklonjena ljudem, ki jo hočejo s svojimi zasebnimi sredstvi podpirati na polju izobrazbe in napredka.

NW zato, če bi tudi te-le vrstice, ki so napisane v najboljšem namenu, ostale le glas vpjočega v puščavi. Malo izpraševanja vesti je večjih tudi dobro...

Tudi mi, ko samo od daleč opazujemo rane in bolezni javnega življenja, smo iskaj zato, da jih poskušamo ozdraviti in poceliti, če jih je mogoče.

— V Bon Air, Pa., je umrl John Milavec, star 57 let, doma iz Unca pri Rakeku. — V Nanticoke, Pa., je umrl Stanley Rysek, star 49 let, rodem iz Čehoslovaške. — Za susico je podlegel v Renton Wash., Jerry Plute, v starosti 47 let. Doma je bil od Crnomlja v Sloveniji.

DROBNE NOVICE

70.000 m³ lesa porabijo letno Bafove tovarne.

Tri četrtina potrebnega lesa uvaža Albanija iz Jugoslavije.

Volno iz lesa je začel izdelovati neki kmet v Avstraliji?

Lesene plošče, močnejše od jeklenih, je napravil ruski inženjer Servo.

Ukinjeno je obsedno stanje v Albaniji.

3 krat večji dobiček kot hani izkazuje največja belgijska tovarna orožja.

Prenehala je izhajati »Kreuz-Zeitung«, časopis, ki ga je ustanovil še Bismarck.

Odkrili so velike zarote proti turskemu predsedniku Kemalu.

Število poslancev hočejo znižati na Grškem od 300 na 60. Posnemajna vredno!

Pri francoskih nadomestnih volitvah ene tretjine senatorjev so v glavnem ohranile stranke svoje posestno stanje.

Umrl je voditelj angleškega delavstva Artur Henderson.

Novo albansko vlado je sestavil Mehmed Fraseri.

2300 milijonov lir je Italija doslej izdala za vojne z Abesinijo.

Tovarna z manjico je zletela v zrak v italijanskem Beledu.

30.000 upornikov se je dvignilo na Kreti proti vpostavitvi monarhije v Grčiji.

1232 ha veliko državno posestvo »Brussov« je podarila Prusija nemškemu maršalu Makensenu.

Vozna zveza med Poljsko in Romunijo ne bo več obnovljena. Vzrok: različno stališče do Sovjetske Rusije.

DOBRO ČTIVO

k Večna molitev pred Jezusom v zakramentu ljubezni. Deseti tatis 1935. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjižica ima 624 strani in je tiskana s precej debelimi (velikimi) črkami, kar bo brezdvomno ustrezno onim, ki že slabo vidijo, in onim častilcem presvetega Rešnjega Telesa, ki opravljajo ure v temnih cerkvah. Cena z rdečo obzro je 44 Din, z zlato 60 Din. Obsega 30 molitvenih ur v nairazličnejše namene, spravne in zadostilne molitve, križev pot, priprava na smrt itd. Vse tiste plemenite duše, ki s svojo molitvijo skušajo zadostiti za žalitve zapuščene Bogu v tabernaklju, si bodo knjigo gotovo naročile. Te ni samo vzoren molitvenik, ampak tudi izvrstno narobno obrislo. Pripomnimo, da se dobi tudi te izdaja z malimi črkami (deveta izdaja) in da stane z zlato obzro 60 Din. v rdeči obzro je pa razprodana. Večno molitev posebno priporočamo načinom in ostalim častilcem presvetega Rešnjega Telesa, ki naj opozore nanjo tudi svoje mance in prijatelje.

BANKA BARUCH

11, Rue Aubert, Paris (9^e)

Odpremija denar v Jugoslavijo se hitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrli vse bančne poste najkvalitnejše

Pošta uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila u naše čelovno račun. BELGIJA: No 9094-66 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. NEMŠKA: No 1400-66 Köln, Bonn. LUKSEMBURG: No 2007 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček nakaznice

Zrtve JNS režima v kmetijski stroki

V nadaljevanju naših člankov o žrtvah, ki so jih pri nas povzročili z nasiljem slovenski liberalci in liberalni kmetijci, navajamo danes seznam odpuščenih, predčasno nasilno upokojenih ali drugače pregananih uradnikov kmetijske stroke.

Dr. Anton Milavec, referent za združništvo pri kmetijskem oddelku banske uprave v Ljubljani je bil leta 1931 **odpuščen**. V času, ko je začela nastopati v kmetijstvu občutna kriza, je bil nasilno odstranjen referent za združništvo.

Ing. Anton Podgornik, načelnik kmet. oddelka banske uprave je bil leta 1932 predčasno **nasilno upokojen** brez navedbe vzrokov.

Ing. Lambert Muri, višji kmet. pristav, referent za živinorejo pri kmet. oddelku banske uprave je bil leta 1932 po 8 letih službe **odpuščen** brez navedbe vzrokov.

Ing. Josip Skubic, kmet. pristav, referent za sadjarstvo in kmet. žolstvo pri kmet. oddelku banske uprave je bil leta 1931 **premeščen** za okrajnega kmet. ref. v Mursko Soboto, julija 1932 pa je bil **odpuščen** po skoro 6. letih službe brez navedbe vzrokov. Pritožil se je proti odputu pri najvišjem drž. sodišču — Državnem svetu — in trikrat s pritožbo prodril, pa je bil kljub temu kar po vrsti **spet odpuščen** iz službe.

Ing. Ivan Oblak, višji kmet. pristav, okrajni kmet. referent v Šmarju pri Jelšah je bil **odpuščen** leta 1932 po 8. letih službe brez navedbe vzrokov.

Ing. Pavle Ferlic, kmet. pristav in okrajni kmet. referent v Mariboru je bil **odpuščen** leta 1932 po 6. letih službe brez navedbe vzrokov.

Ing. Matija Absec, prof. kmet. šole na Grmu pri Novem mestu je bil leta 1932 po 5. letih službe **odpuščen** brez navedbe razlogov.

Jože Okorn, referent za čebelarstvo pri kmet. oddelku banske uprave je bil leta 1932 predčasno **nasilno upokojen** brez navedbe vzrokov. Po letih službe ga niso mogli odpuščati.

Ludovik Puš, vzgojitelj in strok. uč. na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu, znani kulturni delavec in skladatelj, je bil leta 1932 predčasno **nasilno upokojen** brez navedbe razlogov.

Ing. Erik Eiselt, referent za mlekarstvo pri kmet. oddelku ban. uprave je bil od kmet. oddelka v Ljubljani leta 1932 proti svoji volji **premeščen** za okr. kmet. referenta v Mursko Soboto.

Vsi imenovani niso več let mogli dobiti nikjer v državni upravi zaposlitve in kruha, čeravno so bila mesta prazna in so zadnje mnogi prosili celo v najslabših krajih. Zadnji čas sta bila vendar imenovana ing. Ivan Oblak in ing. Pavle Ferlic k tobačnemu monopolu. Ing. J. Skubica je te dni imenoval šele sedanji ban dr. Natlačen, ing. Antona Podgornika pa je zadnje dni postavila sedanja vlada na njegovo prejšnje mesto. Nikomur izmed navedenih pa še dosedaj ni bilo mogoče popraviti vseh krivic in pomanjlanja, ki so ga prestajali ta leta v gmotnem oziru, moralnega trpljenja pa sploh ni moči popraviti.

Vsa našeta nasilstva nad odličnimi kmetijskimi strokovnjaki so se izvršila takrat, ko je bil ban dr. Marušič!

Praznična srajca

... uporabljala bom vedno samo

SCHICHT^{OVO}
TERPENTINOVO MILO

za namakanje pa žensko hvalo

„Zveza bojevnikov“ ustanovljena

V Rokodelskem domu v Ljubljani se je vršil 23. oktobra ustanovni občni zbor »Zveze bojevnikov«. Navzoči so bili mnogostevilni delegati iz cele Slovenije.

Ustanovni občni zbor je otvoril v imenu pripravjalnega odbora tov. dr. Kamušič, odvetnik v Ljubljani, ki je poročal o delovanju bojevniških organizacij v Sloveniji od prvata sem. Poročevalec je ugotovil, da so hoteli nekateri izrabiti bojevniška društva v svoje politične namene. Posledica tega je bila, da je bilo ustavljeno njihovo delovanje. Vojni tovariši iz svetovne vojne pa so želeli, da bi se zopet ustanovila organizacija bojevnikov v prvotni obliki t. j. da bo samo človekoljubna in tovariška organizacija, ki ne bo imela nobenega političnega in strankarskega značaja. V tem smislu je tudi pripravljalni odbor izdelal pravila.

Pri volitvah je bil z velikim navdušenjem izvoljen za predsednika znani bojevnik prof. Ratej Miroslav, vojni kurat v rezervi iz Trbovelj. Nadalje so bili soglasno izvoljeni v odbor: za podpredsednika Rojnik Ivan, polkovnik v rezervi, Ljubljana, za tajnika Lukež Rudolf, pošni uradnik, Ljubljana, za blagajnika Gajšek Ivan, podjetnik, Ljubljana, za gospodarja Triller Janez, prokurist, Ljubljana. Za odbornike: Bizovičar Janez, cvet. moj,

Ljubljana, Hafner Jernej, župnik, Stari trg, Drobnič, posestnik, Zdenska vas pri Dobropoljah, Fazarinc, veletrgovec, Celje, Goleš Januš, uradnik, Maribor, Ham Karel, poslovodja, Kranj, dr. Kamušič Josip, odvetnik, Ljubljana, Kogej Franc, katehet, St. Vid, dr. Kožuh, zdravnik, Ribnica, Marinček Ivan, geometer, Ptuj, Munda Martin, poslovodja, Ormož, Resman Fran, ravnatelj, Radovljica, Rigler Vekoslav, podravnatelj, Ljubljana, Sturm Rado, podravnatelj, Ljubljana, Zihel Matevž, posestnik in gostilničar, Škofja Loka, dr. Voršič Jože, odvetnik, Ljubljana, Wagner Rudolf, učitelj mešč. šole, Ljubljana. Za preglednike: Širca Ignac, fin. svet., Ljubljana, Andolšek Janez, blagajnik, Ljubljana, Oblak Gabrijel, posestnik, Logatec.

Z ustanovitvijo Zveze bojevnikov stopa bojevniško gibanje v Sloveniji v novo dobo. Namen nove organizacije je, da ohranijo bojevniška društva strogo nepolitičen in nadstrankarski značaj ter da bo Zveza bojevnikov skrbela v smislu svojih pravil predvsem za gojitev duha vojnega tovarštva med svojimi člani. Poleg tega bo naloga Zveze bojevnikov, da bo vzdrževala v ljudstvu spomin na padle vojne tovariše ter da bo pomagala revnim vojnim tovarišem, njihovim vdovam in sirotam.

KAJ JE NOVEGA

Franjo Neubauer:

Na grobiu

Vse misli se in želje
na grobja zbirajo
in kakor zadnje cvetke
otožno hirajo.

Ob njih pa si spomini
solze otirajo
in nekam se v daljino
močje ozirajo.

Rujavi listi veli
z dreves šepčejo,
sluteč bližino smrti
plašno trepečejo.

Oj pišč, kako naglo
pod nebom letiš!
Bog ve, kam zanese
jesenski te pišč.

Ne, let tvoj je varen
miran in vtič,
ponese te gori
pod nebnim obok.

Tam brate pozdraviš
in drage sestre,
do njih si je tvoje
želelo srce.

In združena jata
naprej poleti
na kraj, kjer viharja
besnečega ni.

Ah, kje so hrepka krila,
da tja me poneso,
kjer od sestra in bratov
ločtve več ne bo?!
Sreče nevzdržno hoče
na sladke sreče kraj;
Ti, Stranik vsemogočni,
peruti duhu daj!

Saj dvigne se nad grobje,
nad žalost in nemir
do Tebe, ki miru si
in sreče večni vir!

Ljubljanska bolnišnica

Ljubljanska splošna bolnišnica je največji zdravstveni zavod v Sloveniji. Bolnišnico so zideli pred približno 40 leti in tedajni graditelji so poskrbeli tudi za zračenje. Bolniške sobe in uradi so imeli prezračevalnike. Ti so v bolnišnici zelo potrebni, saj prihajajo tje bolniki, ki ne vonjajo prav prijetno, ki izdihavajo slab zrak, povrh tega pa vemo, da uporabljajo v bolnišnici močna razkužila, ki tudi kvacijo zrak. Ni dolgo tega, ko so odločili gospodje dali prezračevalnike odstraniti in luknje zazidati. Tako so vse bolniške sobe, pisarne, čakalnica, ordinacijske sobe, operacijske dvorane brez vsakega zračenja. Nihče ne bi tega verjel, ako se ne bi sam prepričal. Ko bi imela vsaj soba z blagajno ventilacije, da bi se človek oddahnil, ko ima lam opravka. Mesto zračenja pa uradniki na vsi moč prepisujejo, podpisujejo in izpolnjujejo razne tiskovine. Bolnik, ki pride po zdravje v bol-

nišnico, dobi najprej v roke cel šop papirja, ki ga mora podpisati, zraka pa ne dobi. V ljubljanski bolnišnici so med drugim napravili veliko reformo: iz stranišča so napravili pisarno ter vanjo postavili duhovnika-kurata, ki oskrbuje pogrebe, krste in deli zadnja tolažila bolnikom. Sedaj imajo vsi uradniki in uslužbenci eno stranišče, tako da se niti zvrstiti ne morejo. Za razmere v bolnišnici je značilna najnovejša okrožnica, ki prepoveduje nastavljenecem, da bi si umivali roke med delom. To smejo šele po zaključku uradnih ur. Ta okrožnica je namreč izšla v zavodu, kjer imajo nastavljenec vse polne opravka z ljudmi, ki bolehalo za nalezljivimi in kužnimi boleznimi, v zavodu, kjer bi moral biti izdan ukaz, da si morajo nametčenci roke čim večkrat umiti. To naj bo higijena v zavodu, ki je dolžan, da higijeno čim bolj pospeduje.

OSEBNE VESTI

d 90 letnica svojega življenja je slavil apokojeni učitelj moške kaznilnice v Mariboru Marko Kristofič.

d Novi člani okrajnega cestnega odbora. Ban dravske banovine je razrešil dosedanje člane cestnega odbora v Mariboru in imenoval nove člane iz ljudskih vrst. Načelnik cestnega odbora je po zakonu predsednik mariborske občine g. dr. Juvan. Pričakujemo spremembe tudi pri drugih cestnih odborih!

d Za profesorja dogmatike na papeški univerzi v Lublinu na Poljskem je imenovan Slovenec p. Ivan Zore D. J. Čestitamo!

d 60 letnica rojstva je praznoval g. Ivan Dietz, načelnik oddelka za trošarino in takse pri ljubljanskem finanč. ravnateljstvu.

DOMAČE NOVICE

d Slovesno je otvoril sadni sejem v Mariboru dne 25. oktobra ban dr. M. Natlačen.

d Stavke in gospodarstvo. >Trgov. list piše: Kakor mora oblast gledati na to, da so delavstvu zavarovani vsaj skromni pogoji za njegov obstoj, tako mora skrbeti tudi za to, da ne trpi podjetje gospodarske škode. Mnogo premlada je še naša industrija, da ne bi bila deležna te čujčnosti in te obzirnosti oblasti. Ta poziv na oblast, da bolje upošteva koristi podjetja, je utemeljen tudi zato, ker naša slovenska industrija silno trpi zaradi

konkurence, ki jo izvaja industrija v drugih banovinah z nizkimi mezdami in pa s še bolj nizkimi socialnimi dajatvami. Ni ravno dokaz urejenih razmer, če morajo delavci in podjetniki zahtevati, da se uvede v vsej državi socialna zaščita, ki je že predpisana z zakonom. Naloga oblasti je, da to izvede, kakor je tudi naloga oblasti, da se v vsej državi uvedejo v vseh tvornicah najnižje dopustne delavske mezde. Stavke so gospodarska škoda, ki ne zadene le delavstva in podjetja, temveč tudi celoto. Zato pa se mora tudi oblast kot predstaviteljica celote potruditi, da se ta škoda prepreči.

Bolnim ženam

se izprazni čreva po uporabi naravne

Franz-Josefove

grenke vode neovirano in lahko.

Bez. so mila. 40c. pol in nar. zdr. Š. 36. 1245. 28. V. 13.

d Carinarne in carinska skladišča so začeli graditi na pomolu sv. Duha v Splitu.

d Podražili so kruh v Sarajevu. Beli kruh velja 4, polbeli 3,50, črni pa 3 Din za kg.

d 40 učencev se je vpisalo v novootvorenjeni 5. razred gimnazije v Murški Soboti. Pač jasev dokaz, da je bila otvoritev razreda zelo potrebna.

d Za 5 odstotkov je znižala prejemke svojim nastavljenecem mariborski mestna občina.

d Kmetško prosvetno društvo »Brazda«, kmetško društvo ljubljanskih »kmetov« — Puceljvih prijateljev — je priredilo ono soboto v Ljubljani vinsko trgatvo s plesom. S podobnim prosvetnim delom bodo še nadaljevali, piše »Kmetški list«.

d »Glasnik«, službeni organ srbske pravoslavne patrijaršije pridobuje skoraj v vsaki številki obširne izvlečke iz nemških narodno-socialističnih listov, ki napadajo katoliško Cerkev, njene ustanove in služabnike. Izvlečki so tako prikrojeni, da vzbujajo simpatije za poganške hitlerjevske liste. Ingleda, kakor da bi bil »Glasnik« bliže novemu poganstvu v Nemčiji, kakor krščanstvu katoliške Cerkev. Zakaj tako? Ne samo jugoslov. katoličani, temveč tudi velik del pravoslavne duhovščine ne odobrava takega pisanja. Zato bo na vse strani prav, ako »Glasnik« z izvlečki, ki so v škodo celotnemu krščanstvu, konča.

d 175 milijonov dinarjev nam že dolguje Italija za razno tja poslano blago. Naši izvozniki čakajo na plačilo že po tri mesece.

d Eden, ki je plačan, da lovi muhe. V »Trg. Vjesniku« beremo: V Bitolju je bila sezidana tobačna postaja, kmetje na Bitolskem polju pa ne sade tobaka. Kakšen smisel in namen more imeti ta postaja, pač nihče ne more razumeti, razen seveda tistega, ki je nastavljen v tej postaji, da lovi muhe, ker drugega dela pač ne more imeti.

d Predsedniki apelacijskih sodišč imajo odselj pravico, da na svojem področju sami nastavljujejo, odpuščajo in desljeje v pokoj zvanicarje, dnevnicarje in služitelje.

d Za lovec. Minister za gozdove in rudnike Gjura Jankovič je predpisal na podlagi zakona o lovu pravilnik o ureditvi in voditvi lovskega katastra in statistike o lovu. V smislu tega pravilnika morajo upravne oblasti prve stopnje d. okonca t. i. sestaviti kataster lovišč za področja svojih okrajev.

VINA Vam nudi Centralno
vinarno, ljubljansko,
v svoji posodi najugodnejše.

Samo s čiščenjem zob.
odpraviš zobni kamen,

zato
vzemi

KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Upravne oblasti bodo morale voditi posebej kataster osebnih in posebej kataster občinskih lovišč. Kot osebnih lovišč se bodo vodila tudi vsa državna in rezervna zemljišča. Prav tako se bo moral voditi kataster za zverinjake. Lastniki in zakupniki lovišč so dolžni dati upravni oblasti I. stopnje vse potrebne podatke in prijavljati vse spremembe glede imovine in površine. Ravno tako so upravne oblasti I. stopnje dolžne zbrati in sestaviti za vsako koledarsko leto statistične podatke o lovu na svojih področjih. V ta namen bodo oblasti pozivale v začetku vsakega leta lastnike lovišč ali združenja lovecev, da pošljejo podatke za preteklo leto. Ti podatki bodo nato odposlani habskim upravam s splošnim poročilom o lovu.

d Kmečki magacin, Ljubljana. Krekov trg št. 10 (nasproti Mestnega doma), vam nudi najboljše zimsko manufakturno blago po izredno nizkih cenah. Obiščite trgovino in prepričajte se!

ni lotil nihče. Tako piše »Trgovski list«. — K temu pripominjamo samo na kratko: Kdo je kriv draginje, ako n. pr. moka pri podražitvi 5 para skoči pri nekaterih trgovcih kar za pol dinarja, ali, če mesar meso krav-klobasarije prodaja po 8 Din kilogram, dasi je on plačal živino po 1 Din za kilogram? Takih in podobnih primerov je nebroj. Prepričani smo o krivdi kartelov, toda tudi med nekaterimi trgovci ni vse zlato, kar se svetli.

d Jugoslovanska vlada je prepovedala z veljavo z dne 22. oktobra izvoz orožja in vojnega materiala v Italijo. Dosedaj je izdalo tako prepoved 23 držav.

d 8500 sadrag z nad milijon združniki je v Jugoslaviji. Lepo živijo, vendar še premalo. Cela Jugoslavija bi morala biti ena sama zadruga.

d Ob 2 jutraj se imeli te dni občni zbor celjski natakariji. Družstvo šteje 53 članov.

d Ali je res dimnikarska obrt najboljša? »Jutarnji list« piše: »V Zagrebu je 27 dim-

skrivaj. Dne 5. maja je odšel peš iz Moskve, se srečno prekradel v veliki živiljenjski nevarnosti preko meje na Poljsko in ker je bil brez sredstev, mu ni preostalo drugega, kakor nadaljevati potovanje peš. Preromal je na ta način vso Poljsko, Češkoslovaško in Avstrijo do naše meje, kjer je po dolgomeščnem tavanju slednjič stopil na domača tla.

d Redna glavna skupščina Zadržne aveze bo dne 18. novembra 1935 ob 10 dopoldne v beli dvorani hotela Union v Ljubljani.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Za predsednika narodne skupščine je bil izvoljen dosedanji predsednik Cirič, za predsednika senata dosedanji predsednik dr. Tomažič. Ministrski predsednik je izjavil, da se vlada noče mešati v čisto parlamentarne odnose. Profesor Dragoljub Jovanović je povedal, da bo združena izvenparlamentarna opozicija podpirala vlado dr. Stojadinovića, če bi bila ta v nevarnosti, da je zruši sedanja parlamentarna opozicija. Svobode, ki so bile priborjene, šeprav majhne, bo združena izvenparlamentarna opozicija branila.

d Iakušaje »Kmetijskega lista«. Pod naslovom »Politični špekulantič piše ta časopis tudi tole: Vsak, kdor se hoče udeleževati v pokretu, mora najprej pokazati, da je pripravljen tudi do žrtve, ne pa čakati v ozadju ugodnega trenutka. Posebno je potrebna, da vsak nov pokret vzame v roke prav debelo rešeto za tako zvane »pridobljenec«. Pridobiva se samo mladina, v njej je idealizem, v njej je poštrevnost. Med pridobljenimi starimi so redko v resnici pridobljeni; večinoma se za temi skrivajo politični špekulanti, ki ponavadi ob prvi preizkušnji zapuste pokret.

d Notranji minister dr. Korešec je imenoval komisijo, ki naj dožene, če je upravičen dvig cen za razne živiljenjske potrebščine. Komisija je s svojim delom že začela.

d Za našega poslanika v Berlinu je imenovan dosedanji sofijski poslanik dr. Cincar-Markovič.

d Za žensko volivno pravico so se zavzemale te dni »napredne« dame na shodih, ki so se vršili po nekaterih jugoslovanskih mestih. Tako zborovanje je bilo tudi v Ljubljani. Bolgrajska »Politika«, ki o tem poroča, piše, da na zborovanju ni bilo zastopnic klerikalnih društev. Ne vemo, kako je bilo s to stvarjo sedaj, znano pa nam je, da so »klerikalci« že pred leti izposlovali za Slovenijo občinski volivni red, po katerem bi vse polnoletne ženske ne samo volile, ampak bile tudi lahko involjene, in sicer na vsako četrtlo mesto v občinskem odboru. Vsak občinski odbor bi imel četrtino žensk. Zakon je najvišji činitelj že podpisal, a je bil nato razveljavljen, ker so intrigirali proti njem razni zapredni soprog »naprednih« dam. Prosimo »Politiko«, da svojim bravcem pove tudi to dejstvo.

d Po mnenju združene izvenparlamentarne opozicije je edini izhod iz sedanjega političnega položaja razpis novih volitev.

Gospa Ivanka ima prav!

Da ima rajša, če postane pri pranju voda umazana, pravi gospa Ivanka. Je to mogoče? Da! Obilna, gosta in bela pena Zlatorogovega mila ima neverjetno moč, da razkroji in odplavi vsako nesnago, pa četudi se skriva v notranjosti tkanin. Perilo postane snežno belo in odplavljena umazanost počrni vodo.

Zlatorogovo TERPENTINOVNO MILO

d »Trgovski list« in dviganje cen. O tej zadevi piše glasilo slovenskih trgovcev tudi sledeče: Sedanji dvig cen ni le naša posebnost, temveč rastejo cene po vsem svetu. Deloma je povzročil dvig cen napeti zunanje-politični položaj, deloma pa je tudi posledica slabih letin. Ponudba blaga je padla in zato so se dvignile cene. Proti tej gospodarski resnici pa se ne more le s papirnatiimi odloci nič opraviti. Mnogo bolj je učinkovita v boju proti draginji medsebojna konkurenca prodajalcev. Ta konkurenca je danes tako ostru, da dobiva že znake umazane konkurence. Tudi če bi hoteli, ne morejo danes trgovci navijati cen, ker bi jim konkurenca takoj vzela vse odjemalce. Naj se ta resnica že enkrat upošteva. Predvsem pa tudi to, da izhaja draginja, če res obstoji, vedno le od velikih kartelov in koncernov, nikdar pa ne od trgovcev. Zato ima tudi smisel le ona protidraginjska akcija, ki ima ost naravnost naperjeno proti tem diktatorjem cen. Sedanja protidraginjska akcija te osti nima in zato se tudi bojimo, da ne bo prinesla nič drugega, kakor da bo utarila po krivici po onih, ki so sami žrtve onih velikih diktatorjev, ki diktirajo njim in vsem nam svoje cene in katerih se še danes

nikarskih obrtnikov, ki zaposlujejo 54 pomočnikov. Nezaposlenih dimnikarskih pomočnikov je 18. Dimnikarski obrtniki so sebi razdelili Zagreb na svoje »dimničarske kotare« ter žive kot obisti v loju. Računa se, da znaša letni dohodek dimnikarskih obrtnikov (27) od 4 in pol do 5 milijonov dinarjev, ako ne še več. Računa se, da svojim pomočnikom (54) plačajo letno okoli 1 milijon 350.000 Din, a vsi skupaj — tako računata dimnikar — plačajo davkov okoli pol milijona dinarjev, kar pomeni, da dobi vsak dimnikarski obrtnik mesečno — odbivši vse ostale izdatke, kot plača, davek itd. — čistih 8000 Din.«

d Ne prvi, ne zadnji. Ono nedeljo se je približal na Plaču pri St. Hju od avstrijske strani po cesti naši mejni straži Franc Švare iz občine Slovenja vas pri Ptujju, po poklicu mesar. Po dolgih 10 letih se je vrčal nazaj v svoje domovino, iz katere ga je leta 1914 iztrgala vojna vira. Prihajal je naravnost iz ruskega njetničeva ter je vso dolgo pot iz Moskve do St. Hja napravil peš. Ves čas je delal po raznih tovarnah. Silno se mu je večkrat tožilo po domovini, po svoji ženi in svojih in ni mogel več strpeti. Letos na pomlad se je odločil, da bo zapustil Rusijo na

šava cerkve in še mnogo drugih stvari! G. kaplan je v resnici ves naš. Naj bo č. g. kaplanu izrečena tudi na tem mestu prisrčna zahvala. — Isti dan smo imeli v Prečai tudi politični shod, združen z ustanovitvijo naše ljudske stranke JRZ. G. Vebler iz Novega mesta in G. kaplan, sta nam povedala marxisti zanimivega. Izvoljen je bil močan odbor po geslu, da na mladih ramah bodočnost leži. — V nedeljo, 20. okt. se je vršil občni zbor od mrtvih vsalega prosvetnega društva. S tem dnem se je pričelo zopet redno društveno življenje. Na občnem zboru je bil izvoljen delaven odbor, ki se bo korajžno lotil velikih nalog, ki čakajo našo prosveto v bodočnosti.

JRZ — Prosveta. (Oselica.)

Tudi v naši obmejni občini smo z veseljem sprejeli JRZ, po dolgem času stranko naroda. — Podpisov častno število! — Naj ve »Domovina«, da njihovi ne tako mnogoštevilni pristaši lahko strahuje naše člane z različnimi govoricami glede naše stranke, prestrašili jih ne bodo. Nasilstva je konec! — Idejne kreposti morajo biti vsakemu vzor! Za dosego teh je dolžan vsak stremeti! Izobrazba duha, ne pa nož itd. — V JRZ pa stopi prostovoljno lahko vsak, ki hoče biti pošten!

Društvo (Sv. Helena.)

Z istim zanosom kakor ostala poteptana prosvetna društva, stopa tudi naše društvo v novo dobo življenja. Vršijo se že priprave, da se vse naše delovanje prevzame v smislu sklepov občnega zbora Prosvetne zveze in v luči evharističnega kongresa. Letošnje igralsko sezono bomo začeli v nedeljo, 3. nov. ob 3 z narodno dramo »Crna ženar, ki jo je spisal in jo režira avtor g. Redenšek. Pridite pogledat!

Pred občinskimi volitvami?

(Zadobrava pri Dev. Mar. v Polju.)

Zadnje dni se pri nas mnogo govori o novih občinskih odbornikih. Ker je za »Veliko Ljubljano« dala tudi naša občina občina svoj del, nove volitve v poljski občinski »parlament« niso izključene. Vendar pa zakon, ki se ga sedanja vlada trdno drži, ne dopušča, da bi se občinski močje, dokler ne spadajo radi hujših prestopkov pod ključ, zamenjali z novimi brez volitev. Zato bo moral pač vsak, ki želi v občinski odbor, stopiti pred volivce k »izpraševanju vesti«. Večina bo potem odločila, kdo bo »senator«, oziroma član občinske

uprave. Ali bi ne bilo prav, da bi se pri morebitnih volitvah opustila vsaka stanovska in osebna zagrizenost in da bi se po predhodnem prijateljskem pomenku in pod zastavo Jugoslovanske radikalne zajednice, združili vsi poštenjaki, ki so sposobni za odborniško mesto in resnično in ne-sebično vneti za blagor in napredek naše velike občine.

NOVICE. (Potok.)

Iz naše vasi se menda še nikdar nismo oglašili. Daleč smo, v hribih skriti, da nas le malo-kateri tuje obišče. So pa tudi naše zveze s svetom tako slabe, da je n. pr. pot od Zalega loga sem naravnost sramoto za občino. — Pri nas se zelo zanimamo za JRZ stranko. Vsi smo se ji kot nekdanji pristaši SLS priključili. — Naša vas ni zastopana v obč. odboru. Težko čakamo novih obč. volitev, da se ta stvar uredi. Do svoje občine imamo tri ure hoda. — Tu se mnogo bavimo a kuhanjem oglja, ki je pa zaradi tolike oddaljenosti od železnice in slabih potov, skoraj brez cene. Bog daj kmalu boljše čase za nas kmete.

Knjižnica. (Škofja Loka.)

Sedaj, ko je prišla jesen in z njo dolgi večeri, naj bo lepa knjiga tista, ki naj nam jih vrača. Toda ne bo ti samo krajšala časa, tudi razvedrila te bo, dala ti bo novega poguma in veselja, ki ga morda tvoje delo ubija in jemlje. Zato pridite tudi vi, ki ste dalje iz Loke, v knjižnico našega prosvetnega društva in ne bo Vam žal. Za majhen denar, boste dobili veliko. Knjižnica je odprta vsako nedeljo od 9 do pol 12.

Vsi za JRZ. (Sv. Križ pri Litiji.)

Dne 6. oktobra 1935 je bil ustanovni občni zbor Jugoslov. radikalne skupne stranke. Za predsednika je bil izvoljen Hribar Franc, po domače Kozamej z Brezja. Za vsako vas pa je bil izbran še en odbornik. Ti odborniki so potem pobirali po vaseh člane nove stranke. Vpisalo se je 380 članov. Ker ima občina brez Dol 477 volivcev, članov Jugoslov. radikalne stranke pa je 380, se vidi, da se je velika večina odločila tudi v tej novi skupni stranki iti z našim voditeljem dr. A. Korošcem.

Pri fotografu. »Ali boste dali svoje otroke početi?« — »Hvala, saj bodo sami zrasti.«

RADIO

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Cas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza. — Cetrtek, 31. okt.: 18 Samospevi, 18.40 Slovenščina za Slovence, 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila, 19.30 Nac. ura, 20 Predavanje o štednji, 20.20 Prenos iz Beograda, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda 22.15 Radijski orkester. — Petek, 1. nov.: 7.30 Kmetijska posvetovalnica, 8 Napoved časa, poročila, objava sporeda, 8.15 Koncert, 9.45 Versko predavanje, 10 Prenos cerkvene glasbe, 11 Ura resne glasbe, 12 Napoved časa, objava sporeda, poročila, 20.15 Zalne pesmi, 20.45 Mrtvi govori, 21.30 Koncert radijskega orkestra, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — Sobota, 2. nov.: 18 Radijski orkester, 18.40 Prečeta zanimaja politična vprašanja, 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila, 19.30 Nacionalna ura, 20 »Po božji njiivi«, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — Nedelja, 3. nov.: 7.30 Kmetijsko predavanje, 8 Napoved časa, poročila, objava sporeda, 8.15 Jutrnja telovadba, 8.45 Plošče, 9.15 Prenos cerkvene glasbe, 9.45 Versko predavanje, 10 Lovske narodne pesmi, 11.30 Miki-miška pride v radio, 12 Napoved časa, objava sporeda, obvestila, 12.15 Plošče, 15 Radijski orkester, 16 O zimski zelenjavi, 16.15 Radijski orkester, 17 Iz razvoja naše drame, 19.30 Nac. ura, 20 Napoved časa, poročila, objava sporeda, 20.15 Vokalni koncert, 21 Ura lahke glasbe, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, 22.15 Za ples in kratak čas, Ponedeljek, 4. nov.: 18 Zdravniška ura, 18.20 Plošče, 18.40 Kulturna kronika, 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila, 19.30 Nac. ura, 20 Prenos iz Hubadove dvorane, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, 22.15 Prenos iz Nebotični ka. — Torek, 5. nov.: 11 Solska ura, 18 Radijski jazz, 18.40 Vagojni pomen družine, 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila, 19.30 Nac. ura, 20 Večer podkone, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 22.30 Angleške plošče. — Sreda, 6. nov.: 18 Otroška ura, 18.40 Sreški prekop, 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila, 19.30 Nac. ura, 20 Prenos iz ljubljanskega gledališča.

toličanom, kaj imamo v rimski papežstvu, ki kibuje času in svetu ter rešuje sve, ker je v resnici božja ustanova.

Ne sme se poročiti v Turčiji, kdor je nepismen. Z največjim narodnim parkom na svetu se ponaša Kanada. Zavzema 4200 kv. milj površine. Tu se nahajajo pragozdi, gorovja, jezera in reke, vse v zvezi z modernimi cestami za avtomobiliste.

Pripitlo se je nekaj izrednega. Otroci so začeli strašno kričati: »Mama, mama, mama!« — »Za božjo voljo, kaj je otroci?«, zavpije mamal — »Glej, mama, ata pije — vodo!«

Pri izpitu. — Koliko litrov krvi ima odrasli človek, gospod kandidat? Kandidat molči.

— No, torej koliko bi dobil, če bi vam prerezal vse glavne žile? Najmanj 10 let.

Nemogoče. Sodnik (pri č): »Ta dva obdoženca sta vsak s svojim stolom obdelavala drug drugega. Ali jih niste mogli po miriti.« — Priča: »Ne ker sta bila samo dva stoja na razpolago.«

mleka, rib, surovega masla, sira itd. Nujne potrebščine, ki jih je bilo na koncu Napa dobiti še povsod po kolikor toliko zmernih cenah, postajajo celo v velikih mestih redke. Kvečjemu bi lahko rekli, da se rusko industrijsko delavstvo v kulturnem in socialnem pogledu šele bliža zapadnoevropskemu delavcu, v gnetnem se pa ne more z njim niti primerjati, a ostalo prebivalstvo živi kvečjemu tako kot po najzanimivejših državah sveta, le da je še oropano najosnovnejših človeških pravic in svoboščin. Če svetjem primanjkuje živil, pobero kratko in malo določenemu delu prebivalstva karte in — vprašanje je rešeno. Tako so pobrali n. pr. leta 1931 v Rastovu (400.000 prebiv.) krušne karte eni četrtini prebivalstva.

Odkar so po znamenitem Stalinovem govoru v juniju 1. 1931 opustili pravo komunistično načelo »vsakemu po njegovih potrebah« ter ga zamenjali s kapitalističnim »vsakemu po njegovih zmognostih in delu«, se je položaj le prav teku plasti specializistov in še nekaterih rednih drugih res nekoliko izboljšal, toda to se godi tudi po vsem ostalem »kapitalističnem« svetu. Tako se le vnovič uvajajo socialne razlike, ki so jih poprej s tako krvavim terorjem in demagogijo zabrisavali. Tudi to priča, da je red, ki ga ustvarjajo zadnja leta v Rusiji — državno kapitalističen.

Najhuje je prizadeto vse prebivalstvo z delavstvom vred tudi zaradi popolnega zadržja vseh svoboščin. O tem smo govorili po večini že v prejšnjih poglavjih, toda izdanih je bilo več odlokov, ki so še prav izrečno omejevali najosnovnejše svoboščine vsega prebivalstva. Z odlokom z dne 27. decembra l. 1932 so uvedli za vse prebivalstvo dolžnost legitimacij, s čemer so postavili vso Rusijo pod nekako policijsko nadzorstvo. Ze poprej so prepovedali svobodno preseljevanje delavstva in

štrajke, z dekretom z dne 23. junija l. 1931 je pa odpravil Stalin celo svobodno izbiro dela. Tako se izpreminja celo delavstvo v svoji »lastni« diktaturi polagoma v nekatere moderne sužnje državnega kapitalizma.

Kako sprejema in prenaša prebivalstvo ta komunističen jarem? Milijoni kmetiškega ljudstva so se mu upirali, dokler niso spričo krvavega terorja onemogli obležati, meščanstvo so pobili ali ga pa prepustili smrti od lakote, a delavstvo boljševiški režim deloma sovraži, deloma je napram njemu brezbržno, deloma se pa zanj navdušuje. Nepopisna in neumorna boljševiška propaganda, ki spremlja in obdeluje sovjetskega državljana od zibelke do groba, pri delu in v prostem času, v klubu in v gledališču, na cesti in doma, z govorom in tiskom, z radijem in z manifestacijami, vsako uro in na vsakem kraju, je v mnogih delavcih vendarle vzbudila prepričanje, da žive v državi, katere gospodarji so oni sami in da vse, četudi za enkrat neprijetne odredbe končno vendarle služijo njih bodočemu blagostanju. Ti se zbirajo med »udarniki«, kjer uživajo vso naklonjenost in podporo oblasti, dobivajo večje porcije živil in stanujejo po modernih novih stanovanjskih hišah ali pa po razkošnih palačah, iz katerih so ob revoluciji izgnali nekdanje bogato plemstvo in meščanstvo. Brezbržneže, katerih edina skrb je košček vsakdanjega kruha, neumorno povsod obdelava boljševiška propaganda, da bi jih čim več pridobila zase, mase nezadovoljnežev, ki občutijo ves jarem in vso bedo komunistične diktature, se pa dobro zavedajo, da ne trpi režim niti sence kake opozicije. One se tudi prav dobro zavedajo, kaj imajo pričakovati od komunistične diktature proletarijata, če bi hoteli svoje nezadovoljstvo kakorkoli pokazati. Zato molče in trpe, dokler ne bo življenje samo storilo svoje ga ...

Laž v slov. pregovorih

I. Šušelj.

Ako koza laže, rog ne laže.
 Ima redke zobe, pa goste laže.
 Kdor laž govori, vso vero izgubi.
 Kdor laže, ta krade.
 Kdor mnogo besedi, mnogo tudi laže.
 Kdor ne zna lagati, ni pravi lovec.
 Kdor pravi, da ne laže, naj mu hiša zgori.
 Kdor se enkrat zna, temu se vera ne da.
 Kdor se ne sramuje lagati, ga tudi krasti ni

nam.

Kdor veliko govori, veliko ve, ali veliko laže.
 Kjer ima laž kostilo, tam ima tudi večerjo.
 Kjer laž kosi, tam ne večerja.
 Laže, da bi lahko laži z vilami raz-mat.
 Laže, da se meglja dela.
 Laže, da se od njega kadi.
 Laže, da se ura ustavi.
 Laž ima kratke noge.
 Laž in zvijača pogineta, samo resnica in prava ostane.

Za žanjekuho

dobite najboljšo brinje, fige in rozine pri tvrdki FRANC POGAČNIK d. o. o. z. Ljubljana, Tyrševa cesta 33 JAVNA SKLADIŠČA (Bohlan)

Vakup ali prodajo hranilnih knjižic vseh bank in hranilnic poravnave kmetičkih dohodov pri donatnih zavodih izvede strokovno in najvernejše

Bančno kom. zavod - Maribor za odgovor Din 3.- znakka
 zastopstvo Ljubljana, Tyrškova 26

Damske plašče od Din 180,- naprej

dobite v veliki izbiri pri

F. I. Goričar - Ljubljana Sv. Petra cesta 29

TRGOVSKI DOM
Sternceki
 TOVARNA VEŠLA - TI - OBLEK

Celje št. 19

nudi krasno izdelane plašče in obleke po naslednjih cenah:

plašči	Din 224—, 259—, 280—
obleke	" 78—, 98—, 105—
krila	" 55—, 72—
bluze	" 32—, 42—

Da se prepričate o najmodernejših vzorcih tkanin za damske plašče in obleke, zahtevajte še danes vzorce in cenik zastoj!

Hranilnica in posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Kamniku

Štarna štev. 22 (v lastni hiši)

Hranilne vloge obrestujejo po dogovoru do 5°/₁₀₀

Jamsko presega večkratno vrednost vseh vlog.

Medičarna Kranjet

je odprta že danes 30. X. 1935 v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 51

Dobili se bodo najboljši medenjaki, lecet, vsakovrstni keksi itd. - Na drobno in debelo.

Trgovci zavezanec popust Cenj. odjemalcem se prisrčno **Kranjet Anton**

FIGE, ROZINE IN BRINJE

nudi najboljšo SEVER & KOMP. LJUBLJANA Gosposvetska c. 5

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje.)

Izidor, o katerem sem že pisal, kako je delal na svoj način »kanigallifejo« v kleti Nemca Sudermana, je doživel v marcu 1918 zopet nekaj težkih dni. Zbolel je na hudi angini in se je moral podvreči operaciji. Marusja s hriba, ki sem jo že tudi omenil v teh »Spominih«, je bila v velikih skrbih za svojega domačega »priatelja«. Pa Izidor je odpravil in spet oživel po svoje naprej. Pozneje enkrat prihiti Marusja k meni v zavetišče. Vsa preplašena joka in pripoveduje: Ponoči so bili pri veleposelniku Sudermanu tatovi. Sudermanov brat trdi, da je videl v podstrešju Izidorja s svečko. Sumijo ga zato, ker je prišel ob 3 jutraj domov, a Izidor je bil na maskadari. Suderman pravi, da pogreša vino, kokiš in še to in ono. Krasnogvardejski so Izidorja odpeljali v zapor in ga hočejo s tepežem prisiliti, da bi tatvino priznal. Podstrešje je bilo zaklenjeno in ključ spravljen pri Sudermanu. Itd. Marusja mi je še zaupno povedala, da Izidorja ne preganjajo brez vzroka. Težko bi mu bilo dokazati krivdo. Nevarno pa je zanj sledeče: Vzel je ključ od Sudermanovega podstrešja in ga pozabil v nedeljskih hišah. Hlače s kovčekom in drugim perilom pa so odnesli na sovjetski oddelček za javno varnost. Gorje Izidorju, če najdejo v hišah ključ. Tako je pripovedovala Marusja. — Nadaljnji potek Izidorjeve saltere mi ni znan. Menda se je Izidor nazadnje »zmazal«. Ali sta tudi z Bogom poravnala račune, ne vem.

Senčar, Matjašič in moja malenkost smo se nekega dne izselili iz zavetišča. Dobili smo v mestu sobo s tremi posteljami in torej postali, čeprav prav za prav še vedno ruski ujetniki, svobodni »semmeritjerji«. Na hrano smo hodili v hotel in skoraj vsak večer v gledališče ali pa v kino. Ruskih 185 mesečnih rubljev niso mačkine solze za zamca. Še danes kot oče mnogobrojne družine nimam za svojo naporno službo tako visokih prejemkov.

Berdjajnsko gledališče je dobilo v zadnjih dneh, kar se občinstva tiče, dokaj drugo lice. V prej-

šnjih tasih je delavec v teater le redko zahajal, saj je komaj utrpel denar za stojišče. Pod komando sovjetov, se je vse prelucnilo na glavo. Zadaje se-deže in stojišča so zasedli vedno »meščanski in buržujski krogi«, dočim so prve vrste sedežev in lože bile zavzete izključno od proletarcev. Preobra-tu primerne so bile seveda tudi igre, oziroma kino-predstave in druge javne prireditve.

Dne 12. marca 1918 so v Berdjangsku praznovali obletnico revolucije. Navdušenja kot pred le-tom ni bilo. Vrhil se je večš šoh, ki so se ga udeležili delavci vseh političnih barv. Na odru je sedela tudi oskrbnica zavetišča, da izbrše raz sebe madež »buržujke« in tako lažje ruje proti — nam. Na shodu je govoril berdjajnski vojni komisar, bolj-ševik Grünstein. Omenil je tudi ujetnike, ki se ho-čejo boriti z »buržujzijo«. Za besedo je posil na koncu voditelj krajevni menjševikov Kiselenko in se je v nasprotju z boljševiskimi načrti zavzemal za ustavotvorno skupščino in za svobodo tiska. Krasnogvardejski so Kiselenko, Janjutina in še par drugih neboljševiskih delavskih voditeljev zaprli. Nato se je zbrala pred poslorjem sovjetov velika množica tovarniških delavcev — menjševikov, ki so zahtevali osvoboditev zaprtih tovarišev. Komisar Grünstein je odprl vodovod in demonstranti so se razpršili.

Uradništva na okrajni upravi se je polastil obup. Njih stanovsko društvo je sklenilo, da se v korist zaprtega Kiselenska proglasi stavka. Sovjet pa je zahteval, da se dela. S stavko ni bilo nič, ker je na okrajni upravi pa tudi po drugih uradih manjkalo idealnih ljudi.

V zavetišču se stanovalo še vedno precej Av-strijev. Nekega dne je prišel tja berdjajnski komi-sar za delo Egopov in vabil ujetnike na kmetško delo. Pogoji niso bili slabi: kmet bi dal delavno obleko in hrano in še 50 rubljev na mesec. Egopov je pokušal hrano v zavetišču in jo ni nič kaj pu-hvalil. Oskrbnica je bila kar vsa iz sebe, ker ni vedela za Egopov prihod, saj bi bila v tem slučaju gotovo kaj boljše ga skuhala. Avstrijci so se prito-žili Egopovu radi pomanjkanja sladkorja, toda on jih je zavrnil takole: »Avstrijci so v boju z bolj-ševiski zavzeli Kljev, naj vam oni pošljejo sladkor. Kar telefonirajte ponje! —

Tisti večer so bili Slapar, Ovsenar in Senčar v kinu. Ko so se vračali domov, so začeli nekje na ulici streljanje. Senčar je začel najprej bežati, ko-likor so ga nesle noge, za njim pa sta jo ubirala Ovsenar in Slapar. Za našimi tremi so nato telki še ruski stražniki in streljali, ker so menili, da imajo opravka s kakšnimi tatovi ali razbojarki. Naši so se deli na vse grlo, kdo so. Zenske, ki so bile na ulici, so bežale prestrašene v neko lekarno. Ves lov, ki bi bil lahko usoder za bežence, se je nazadnje končal brez nesreče in povzročil na vseh straneh obilo smeha.

Ko je ruska boljševiska vlada sklenila z Nem-čijo separatni mir, so se ruski vojniki igrumoma za-čeli vračati na vse strani velike Rusije. Boljševiski so pustili vsakemu vojaku puško in patrono. Celo strojnice so nekateri prinesli domov. Zgodilo se je pozneje, da sta se dve vasi za to ali ono aprli in prebivalci so izkopal okope in se med seboj s't-r-ljali kot na fronti.

Tudi v Berdjansk je dospelo tiste dni več tisoč vojakov in invalidov. Odšli so večinoma na svoje domove v razne vasi tega okraja. Par tisoč pa je ostalo brezposelnih v mestu. Mestni sovjet ni imel denarja. Pa si je hitro pomagal iz zadrege. Neki večer je poklical komisar za vojno Grünstein 19 berdjajnskih milijonarjev na okrajno upravo in jim je čisto odkrito povedal, da morajo takoj oddati iz svojih žepov 2 milijona rubljev ali pa jih čista smrt. Ker berdjajnski bogataši še niso želeli na drugi svet, je bilo zahtevano darilo — ne posojilo — hi-tro skupaj. Ze drugi dan je okrog 2000 brezposel-nih kopal ob dolgih berdjajnskih ulicah jarke za kanalizacijo in brezposelnost je bila za enkrat od-pravljena, ne da bi ogromna večina berdjajnskih meščanov pri davkih kaj občutila. Milijonarji so na-tihoma kveli, kočnno so se udali v svojo usodo, ve-doč, da jim je za udobno življenje še vedno ostalo dovolj sredstev. Ker si Sovet milijonarjev s pošto-nim delom skoraj nikoli ne pridobi, zato berdjajnskih bogatašev nisem objokaval in jih tudi še danes ne objokujem. V revoluciji se marsikaj zgodi, kar ni do pike prav in kar temu ali onemu v občajnih prilikah ne gre povsem v račune vesti. Pa pomagaj si, če si moreš!

(Nadaljevanje sledi.)

ZA VSE SVETE!

Za mamico:

Damski sport double plašč Din 390— do 490—
 Damski zimski plašč . . . . . 590— „ 1090—
 Nepremoljiv hubertus . . . . . 320—

Za očka:

Obleke za delovne dni . . . . . Din 170— do 240—
 Poljske obleke . . . . . 290— „ 390—
 Kamgarna obleke . . . . . 490— „ 690—
 Hlače . . . . . 75— „ 160—
 Raglani . . . . . 320— „ 790—
 Paletoji . . . . . 590—
 Nepremoljiv hubertus . . . . . 320—
 Sportne čepice . . . . . 12— „ 20—

Za deklice:

Sekica obleke . . . . . Din 90— do 130—
 Sportni plašči . . . . . 190— „ 290—
 Nepremoljiv hubertus . . . . . 260—

Za dečke:

Otroške obleke . . . . . Din 60— do 160—
 Dečje obleke . . . . . 160— „ 240—
 Dečji raglani . . . . . 170— „ 290—
 Boy plašči . . . . . 240— „ 320—
 Pump hlačke . . . . . 45— „ 60—
 Sportne čepice . . . . . 10— „ 14—
 Nepremoljivi hubertusi . . . . . 160— „ 220—

Poleg tega bogata izbira raznih oblek, cenene in dobre kvalitete.

POSETITE NAS!

TIVAR OBLEKE

V vsako hišo »Domoljuba«!

Mali oglasnik

Vaša drobna vrstica ali oja prostor veja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebitine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in uarobe.

Priložbina za male oglase se plačuje naprej.

Travniško brano

kupim, težko 40-50 kg. Ponudbe z navedbo cene na: Ljubljana, poštni predal 257.

Sorajme se

pridna učena. Hrana in stanovanje v hiši, M. Dolene, Glince, Tržaška cesta št. 6.

Dekle

z dežele, ki ni služilo, v starosti nad 15 let vajeno otrok, sprejemem takoj. Mavrič Jože, Bevirgrad št. 1, Ljubljana.

Spencerje

in druge potrebitine dobite vsled ponovnega znižanja cen najceneje pri Komparetu v Skocijani.

Manjše posestva

prodam v okolici Ljubljane. Nasl. v uravi Domoljuba pod št. 13192.

Slimoreznoica

na motorni pogon ali gepelji prodam. Knaflic, Medno p. št. Vid nad Ljubljano.

Posestvo

15 oravov zemlje, hiša z gospodarskim poslopjem tik železnice, cena Din 45 000 prodaja Jože Jerman, Pijavce, p. Tržišče Dolenjsko.

Dekle

zdrava in krepka, ka, stara 16-18 let, se sprejme v pošteno in krščansko hišo za vsa hišna dela. — Predstaviti se je osebno pri Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Zimski suknjiči

samo 185 Din, dobre obleke od 250 Din ter vsa druga oblačila poceni nabavite pri Preskerju, Sv. Petra c. 14.

USNJATE SUKNJICE

površnike in obleke dobite vedno najceneje pri Ludoviku Slak, Dobrnič pri Trebnjem.

n Prošnja. Vljudno prosim sorodnike padlih vojakov Modica in Zajca, katere sta služila v ameriški legiji ter sta padla skupno z mojim bratom Karlom Piškurjem na Solunski fronti, da mi proti odškodnini sporočijo, pri katerem polku sta služila. Naslov: Marija Jaklič, posestnica, Pusti javor št. 4, Javorje pri Litiji.

Razglas. Pri Litijem sodišču soba 22 se vrši dne 19. novembra t. l. ob 9 uri sodno-javna dražba posestva Berinek občina Sv. Križ pri Litiji in sicer z vsem premoženjem in nepremičnim imetjem Posestvo ima jako lepo lego, je zmožno rediti do 6 glav živine in 4 prešiče. Interesentje se vabijo, da si posestvo predhodno ogledajo.

Kmetije pozor!

V najem se odda takoj, tudi za dobo več let njiva (dobro zagnojena) v vzmeri 15857 m² na Ljubljanski-m polju tik juščinice riša in Linhartove ulice. Pojavita pri Avg. Jenko, Gosposvetska c. 7/L.

Naznanilo.

Vljudno naznanjam, da sem zašel zopet sem obratovati z m zarsko obrtjo. Imel bom stalno na zalogi tudi mrtvaške krste vseh vrst. — Se priporočam Valentin Šlibar, Stob-Domiale

Gospodinja

sprejme obrtnik vdovec z otroci. — Ponudbe upravi sod šifro »Gospodinja 13466«.

Klanec

kmetjskega, ki krmiti tudi živino sprejemem. Fr. Juvan, Ljubljana, Smartrinska cesta 26.

Fanta

do 15 let starega, sprejemem v službo. — Naslov: Zavgilje 3, p. Sp. Hrušica

Slimoreznoica, gepelje, stiskalnice in mlince za sadje pluge in brane, kotle za ržanjkuho in živinsko krmo, jermena, štedilnike, železne peči, vodovodne cevi, črpalke za vodo in gnojnico, ves stavbni material, nuoi najgodnejše trvdka

Fr. Stupica, Ljubljana

Gosposvetska cesta 1. Z-lega potrebščin za čebelarstvo, mlekcarstvo in sadjarstvo. — Nakup stareg železa in drugih kovin. Monopolna zaloga razstreljiv, vžigalnih kapije in vrvic.

BRINJE, FIGE IN ROZINE

oddaja po najnižji ceni trvdka Ivan Jelačin, Ljubljana, Emcova c. 4

Krize do konca,

ko bodo domači denarni zavodi mogli zopet dajati

nova pesojila iz novih vlog

Zaupajte Vaš denar

Mestni hranilnici ljubljanski

ki izplačuje nove vloge, vlozene po L 1933 neomejeno ter jih obrestuje po 4-5%.

Vloge nad Din 400.000.000—
 Rezerve Din 14.000.000—

Dotiskana je in se bo dobivala v prihodnjih dneh v vseh knjigarnah in trgovinah na š a

DRUŽINSKA PRATIKA

s podobo sv. Družine za leto 1936

Cena Din 5.—, po pošti Din 5-50

Novi letnik vsebuje poleg koledarskega dela obilico poučnih in zabavnih spisov, krasi ga pa zbirka lepih slik v bakroftisku. Z največjim zanimanjem jo bo vzel v roke vsak udeleženeec evhar. kongresa

Razprodajalci velik popust.

Železne peči

za vsako ceno, štedilnike v najrazličnejših izpeljavah, kuhinjsko posodo in vso železno Vam nudi

FR. STUPICA

železnina Ljubljana Gosposvetska l.

Suhe gobe jurčke, brezovke, lističke dalje ližol in delične seme kupuje po najvišji ceni Sever & Komp., Ljubljana

Gosposvetska cesta 5.